

Mihin Jeesus haudattiin?

Timo Eskola

Pitkäperjantain ja pääsiäisen tapahtumat sijoittuvat erityisesti haudan ympärille. Jeesus teloitettiin ra’asti rikollisten tapaan. Siksi hänen ruumistaan piti käsitellä tämän kohtalon mukaisesti. Tärkeimmän säännön antoi Vanha testamentti. Rikollisten ruumis ”on haudattava vielä samana päivänä” (5. Moos. 21:22). Syynä oli se, että rikollinen on Jumalan kiroama ja maa saastuisi hänen ruumiistaan, ellei sitä ole haudattu asiallisesti.

Kuka sai suorittaa hautauksen?

Meistä voi tuntua oudolta ajatella, että Jeesuksen kuoleman tapauksessa hänen perheensä ei olisi saanut haudata hänen ruumistaan, mutta näin asia oli. Juutalaisen tavan mukaan rikollisia ei saanut haudata pyhitettyyn paikkaan eikä perhehautaun. Tämän kertoo juutalaisen perimätiedon kirja Mishna (hieman Raamattua myöhemmin).

Perimätiedon mukaan juutalaisten virkamiesten tuli järjestää hautapaikka teloitetuille. Yksi hautausmaa oli järjestettävä kuristetuille, joihin ristiinnaulitut kuuluivat, ja toinen kivitetyille (mSanh. 6:5). Perimätiedossa nämä ohjeet on annettu Suurelle neuvostolle eli Sanhedrinille.

Koska Suuri neuvosto oli luovuttanut Jeesuksen roomalaisten hallitsijoiden käsiin, se oli vastuussa myös ruumiin hautamisesta. Craig Evans, STI:n ja Perustan teologisilla opintopäivillä juuri vierailututkija, toteaa, että evankeliumien mu-

kaan tämä tehtävä annettiin Joosef Arimatealaiselle. Markuksen mukaan Joosef ”meni Pilatuksen puheille ja pyysi Jeesuksen ruumista” (15:43). Tämän jälkeen Jeesuksen ruumis haudattiin juuri niin kuin juutalainen perimätieto edellyttää.

”Joosef osti pellavavaatteen, otti Jeesuksen ristiltä, kääri hänet vaatteeseen ja pani hänet valmiiseen kalliohautaun.” (15:46).

Minkälainen Jeesuksen hauta oli?

Evankeliumien mainitsema hauta on kalliohauta, joka oli kaivettu kalkkikiveen (Markus sanatarkasti: ”kallioon koverrettu hautakammio”). Se on alueen tyypillisin hautamalli. Hauta on niin kutsuttu sormihauta. Sen keskipisteenä on kammi, jonka reunassa olevalle kivilavetille liinaan käärittyn ruumis jätettiin odottamaan hajoamistaan. Oveksi vieritettiin suuri kivilaatta.

Vuotta myöhemmin ruumiista vastuussa olevat henkilöt, yleensä sukulaiset, tulisivat sitten siirtämään vainajan luut puolimetrisen luuarkkuun, joka sijoitettiin haudassa oleviin onkaloihin (tästä viittaus ”sormiin”).

Hautakammio oli sen verran korkea, että rukoilijat saattoivat seitsemänpäiväisen suruajan alussa, kolmen ensimmäisen päivän ajan, käydä itse haudassa rukoilemassa. Ilmeisesti juuri tätä tointa varten ruumiskäärö voideltiin hyvänhajuisilla voiteilla, jotta haudan sisällä rukoileminen

Kuva: Timo Eskola

olisi hajun puolesta mahdollista. Juutalaisen perimätiedon mukaan kolmen päivän jälkeen ruumis alkaa olla hajoamistilassa, eikä sen lähelle pidä mennä.

Kertomukset Jeesuksen hautaamisesta vastaavat siten yksityiskohdittain sitä, mitä muuten tiedämme juutalaisista tavoista. Vaikka rikollisten julkinen sureminen oli estetty, yksityinen rukoileminen oli mahdollista – ja sitä varten naiset menivät myöhemmin haudalle hyvänhajuisten voiteiden kanssa. Heidän tarkoituksenaan oli rukoilla juutalaisen tavan mukaisesti haudan sisällä, koska se oli vielä kolmantena päivänä (siis sapatin päätyttyä) luvalista.

Missä hauta sijaitsi?

Jeesuksen haudan sijainnista on ollut kiistaa pitkään. Tavallinen perimätieto näyttää kuitenkin pitävän paikkansa. Pyhän haudan kirkon paikka nykyisessä Jerusalemissa on todennäköinen sijainti. Alue on Jeesuksen aikaan ollut kaupungin muurin

ulkopuolella, aivan kuten puhtaussäännöt vaativat. Ristiinnaulitseminen tapahtui tavallisesti kaupungista ulos kulkevien teiden varsilla, koska järkyttävän teloituksen tarkoitus oli toimia varoituksena kansalaisille: näin teillekin käy, jos kapinoitte.

Pyhän haudan kirkon kohdalla nämä kaksi tekijää yhdistyvät. Paikka on ensinnäkin kaupungin yhden portin lähellä. Toiseksi se on Herodeksen ajan hautausmaan laidalla. Tästä voidaan päätellä, että matkaa ristiinnaulitsemisen paikasta haudalle on ilmeisesti ollut vain joitain kymmeniä metrejä.

Edellä mainittu Evans viittaa juutalaiseen arkeologieihin, jotka yhdessä kristittyjen teologien kanssa toteavat, että kertomus Jeesuksen hautaamisesta on historiallisesti vakuuttava. Sen yksityiskohdat vastaavat kohta kohdalta niin juutalaista uskonnollista lakia, kuin arkeologian löytöjä. Ainoa ihmisille selittämätön pääsiäisen tapahtuma on, että tämä kalliohauta oli viikon ensimmäisenä päivänä tyhjä.